

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА ●

● NO. 46 (3454) ●

● ЧАЦВЕР, 10 СНЕЖНЯ, 2015

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Не старэюць душой
Хор былых малалетніх вязняў фашысцкіх канцлагераў “Судьбы” правёў Урокі мужнасці ў Санкт-Пецярбурзе і Хельсінкі **Стар. 2**

Цеплыня ашхабадскіх вуліц
Патрапіўшы ў Туркменістан у жніўні 1985-га, я пачаў шукаць адрасы агульнай беларуска-туркменскай памяці **Стар. 3**

Карціны — як жывыя
На выставе Міколы Бушчыка ў Культурным цэнтры Беларусі ў Варшаве прадстаўлена больш за дваццаць карцін **Стар. 4**

ЗЯМЛЯ ТАЛЕНТАЎ

Ім адкрыты ўсе дарогі

Сотням лаўрэатаў, стыпендыятаў і дыпламантаў працягнуў руку дапамогі Спецыяльны фонд Прэзідэнта па падтрымцы таленавітай моладзі

Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Беларусі. Менавіта на яго сцэне праходзіла ўрачыстасць да 20-годдзя фонду. І месца падзеі сведчыць: у Спецфонду высокі статус, важная місія ў выхаванні маладых талентаў. У віншаванні для яго лаўрэатаў, стыпендыятаў і дыпламантаў ад Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі, якое зачытала на ўрачыстасці віцэ-прэм’ер Наталія Качанова, гаворыцца: “Вашы дасягненні шырока вядомыя не толькі на Радзіме, але і далёка за яе межамі, а ваш прыклад служыць добрым арыенцірам для аднагодкаў і яркім пацвярджэннем таго, што для талентаў у нас адкрыты ўсе дарогі”.

Знайшла слава Уладзіслава

З самае раніцы 23-га лістапада ў Вялікім тэатры гучалі творы сусветнай музычнай класікі: генеральная рэпетыцыя. У юбілейным канцэрце запрасілі паўдзельнічаць вядомых ужо музыкантаў, спевакоў, танцораў, у біяграфіі якіх ёсць “спецфондаўскі радок”. Кожны, здавалася, жыве ў свеце сваіх вобразаў. Але вось узмахвае дырыжорскай палачкай Андрэй Іваноў — і мноства гукаў зліваюцца разам, аркестр гучыць як адзін арганізм. Першае аддзяленне — інструментальнае, у ім заняты і піяніст Уладзіслаў Хандогій: саліруе ў Канцэрце для фартэпіяна з аркестрам Камілія Сен-Санса. Ён, можна сказаць, пачатковец на творчым шляху, ды паспеў сябе ярка праявіць. Год таму стаў лепшым сярод удзельнікаў — з 48 краін! — на міжнародным конкурсе маладых выканаўцаў “Шчаўкунок”. Уладзіславу 14 гадоў, але да ўвагі прэсы, шырокай публікі

Малады піяніст Уладзіслаў Хандогій — адзін з тых, хто мае падтрымку Спецыяльнага фонду

ўжо прывык. “Пасля перамогі на тым конкурсе паступае шмат прапаноў: выступіць на розных мерапрыемствах, — гаворыць музыкант. — І гэта добра: назапашваецца досвед. Цяпер на сцэне адчуваю сябе больш упэўнена — прывык граць у вялікіх залах, менш хвалюся, а гэта важна”. А яшчэ, па словах Уладзіслава, для яго важныя не столькі вядомасць і слава, колькі прафесійнае развіццё. Марыць стаць добрым піяністам, сыграць Трэці канцэрт Рахманінава ды іншыя складаныя творы, выступаць са знакамітымі піяністамі. Дарэчы, ён ужо і граў з Дзянісам Мацуевым, вядомым расійскім піяністам-віртуозам.

Кацярына — унікальная балерына

Пакуль аркестр на сцэне, оперныя выканаўцы спяваюць за кулісамі, артысты балета робяць расцяжкі ды выбіраюць пуанты для вячэрняга выступу. Для Кацярыны Алеінік харэаграфічны абутак — абязковы ў багажы пры авіяпералётах, якія сталі часткай яе жыцця. Кацярына ж балерына ўнікальная. Яшчэ студэнткай харэаграфічнага вучылішча танцавала ў тэатры сольную партыю, а званне выдучага майстра сцэны атрымала ў Оперным праз два гады працы. Імкліва асвоіла амерыканскую сцэну, мае кантракт з Washington Ballet, а цяпер працуе ў Беларусі, Францыі

ды Эстоніі. “Даводзіцца быць своеасаблівым касмапалітам, і мне гэта падабаецца, — прызналася балерына. — Прыемна прыязджаць, вяртацца ў Беларусь і танцаваць тут. Ёсць людзі, якія доўгі час не змяняюць месца працы — я не з такіх. Мне складана працаваць увесь час не толькі ў адным тэатры — у адным горадзе. Напэўна, характар такі, тэмперамент. Таму не магу сказаць нават, дзе буду праз год...” Стаць зоркаю сусветнага балета Кацярыне дапамагла не дзіцячая мара, як бывае ў многіх дзяўчынак, а выпадак: мама ўбачыла аб’яву ў газеце пра набор у харэаграфічнае вучылішча ды прапанавала дочкам туды схадзіць.

→ **Стар. 4**

ВЕСТКІ

Адзін для ўсіх

Кацярына Аляксандрава

Кодэкс аб культуры, які распрацоўваецца ў Беларусі, гарантуе дзяржаўную падтрымку замежных суполак супляменнікаў

Палата прадстаўнікоў прыняла праект Кодэкса аб культуры ў першым чытанні. Прадстаўляла дакумент першы намеснік міністра культуры Беларусі Ірына Дрыга. Яна ж казала, што новы “звод правілаў” не мае аналагаў у свеце. Унікальнасць яго ў тым, што цяпер уся культурная дзейнасць у краіне будзе рэгулявацца не дзясяткамі законаў і актаў, а адным дакументам.

“Мы амаль нічога не змянілі, а проста сістэматызавалі тры нормы, што існуюць, — казала Ірына Дрыга. — У Кодэкс аб культуры ўвайшлі асноўныя палажэнні заканадаўчых актаў, якімі мы карыстаемся і цяпер. Аднак пад час працы ўлічылі памылкі, ліквідавалі прабелы і супярэчнасці”. Кодэкс уключае агульную і спецыяльную часткі, 5 раздзелаў, 257 артыкулаў.

Ёсць у дакуменце і пазіцыі, якія былі ўпершыню дэтальна разгледжаны. Сярод іх — падтрымка культурных аб’яднанняў беларусаў замежжа. Па словах дырэктара РЦНК Беларусі Міхаіла Рыбакова, для адлюстравання пытанняў узаемадзеяння з беларусамі замежжа браліся Закон аб беларусах замежжа і Дзяржаўная праграма супрацоўніцтва з беларусамі замежжа “Беларусы ў свеце” на 2013-2015 гады. Так што цяпер гарантам культурнай падтрымкі супляменнікаў стане яшчэ і Кодэкс аб культуры.

Дарэчы, работа над дакументам ішла тры гады. Цяпер законапраект рыхтуецца да другога чытання. Хутка тэкст Кодэкса аб культуры з’явіцца ў вольным доступе ў інтэрнеце, да яго абмеркавання змогуць далучыцца ўсе зацікаўленыя.

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Школа — гэта будучыня

Супляменнікі ў Даўгаўпілсе ганарацца Беларускай школай, якой сёлета споўнілася 20 гадоў, і гатовы падзяліцца карысным досведам культурна-адукацыйнай працы

“Вясёлка” прымала віншаванні

Нядзельная Беларуска школа ў Даўгаўпілсе працуе

пры беларускім культурна-асветніцкім таварыстве “Уздым”. А на пачатку кастрычніка ў малой зале Палаца культуры яе вучні, выкладчыкі сустракалі гасцей і прымалі віншаванні з нагоды 20-х угодкаў школы. Зала — поўная сяброў, гасцей, знаёмых. Мы згадвалі, як 8 кастрычніка 1995 года пачаліся заняткі ў школе, і таму, дарэчы, ёсць традыцыя: пачынаць новы навучальны

год у ёй у Дзень настаўніка. Свята “Беларускай школе “Вясёлка” — 20” мы прысвяцілі яшчэ 740-годдзю Даўгаўпілса — горада шматнацыянальнага, шматколернага, нібы вясёлка. Ягонае такая асаблівасць дае вялікія магчымасці розным этнакультурным суполкам развівацца, захоўваючы мову, культуру, традыцыі.

Ганаровымі гасцямі свята былі Генконсул Беларусі

Уладзімір Клімаў, кіраўніца Цэнтра беларускай культуры Жанна Раманоўская, старшыня таварыства “Уздым” Валеры Амбросаў, першыя настаўніцы беларускай школы Вольга Паўловіч і Таццяна Бучэль. Гасцямі ды ўдзельнікамі свята сталі творчыя гурты Рускага ліцэя: настаўнікаў “Каприз” (кіраўніца Іна Лыкава) ды танцавальны “Балагура” (кіраўніца Арына Папо-

Удзельнікі свята ў школе “Вясёлка”

ва). Выступаў і гурт “Jautrais maestro” (кіраўніца Таццяна Піменава), вучні школы “Varaviksne” з Краславы: яны вывучаюць беларускую мову, культуру, традыцыі на факультыве “Матчына культура”. Прымаў удзел гурт ЦБК і таварыства “Уздым” “Пралескі” — менавіта ў гэты дзень і ён адзначаў першы творчы юбілей. → **Стар. 2**

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Школа — гэта будучыня

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Артысты падарылі нам песню “Вясёлка” на словы Станіслава Валодзькі з музыкай Альберта Белуса. Выступалі і дзеці беларускай нядзельнай школы “Вясёлка”, з якімі працуюць Таццяна Блізнакова (музычны работнік), Вольга Паўловіч (настаўніца беларускай мовы і літаратуры), Галіна Сантоцкая (выкладае гісторыю і культуру), Людміла Сінякова (настаўніца беларускай мовы, каардынатар дзейнасці школы). Былі на свяце і выхаванцы дзіцячага прытулку “Priedide”, з якімі мы стараемся падтрымліваць стасункі.

І было шмат падарункаў. Нас віншавалі сябры, члены суполкі “Уздым”, бацькі, знаёмыя. Ад Генконсула мы атрымалі 4 тамы “Вялікай беларускай энцыклапедыі”, зборнік вершаў падарыў паэт Станіслаў Валодзька. Дзеці атрымалі салодкія падарункі, а першакласнікі — падарункі ад “Уздыму”.

Вольга Паўловіч і Таццяна Бучэль успаміналі, як пачыналі працу ў школе. Цёплыя словы настаўніцам казалы выпускніца А. Сяменава, якая цяпер — удзельніца гуртоў “Пралескі” ды “Лянок”. Добры прыклад для іншых юнакоў і дзяўчат: ісці ў творчыя беларускія гурты. Свята праходзіла як адзін з праектаў Паўднёвалатгаліскага аддзялення Цэнтра падтрымкі незалежных арганізацый.

Досвед, варты пераймання

Маючы сваю няздольную беларускую школу, мы гатовы і з іншымі дзяліцца досведам таго, як яна працуе. А заадно пераймаць іх напрацоўкі. І 28 лістапада ў Цэнтры беларускай культуры прайшоў міжнародны

На семінары выступае Людміла Сінякова

семінары “Беларуская школа: шляхі развіцця. Досвед інтэграцыі” — яго ладзілі таварыства “Уздым” пры падтрымцы ЦБК.

У семінары паўдзельнічалі супрацоўнікі школьнай управы Агнесэ Юргітэ, консул Беларусі ў Даўгаўпілсе Антаніна Струнеўская, старшыня Саюза беларусаў Латвіі Валянціна Піскунова, старшыня беларускага таварыства “Прамень” (Рыга) Алена Лазарава, настаўніцы гімназіі з беларускага горада Браслава Віта Чэркас, Наталія Мацюкевіч, настаўніца Дзяржаўнай беларускай школы імя Янкі Купалы (Рыга) Валянціна Шатроўская, супрацоўнікі школы “Varavīksne” з Краславы Аляксандр Клімаў ды Алена Клімава, настаўніца польскай школы Даўгаўпілса Галіна Блажэвіч, настаўніца школы Цэнтра Таццяна Піменава, члены таварыства “Уздым”, яго моладзевай групы, а таксама настаўнікі, бацькі выхаванцаў

школы “Вясёлка”. Семінары — адзін са складнікаў праекта “Захаванне беларускай культуры праз развіццё беларускай школы ды інтэграцыю ў латвійскае грамадства” — ён фінансуецца Паўднёвалатгаліскай аддзяленнем Цэнтра падтрымкі незалежных арганізацый. Настаўніца Беларускай школы Рыгі Валянціна Шатроўская зачытала прывітальны адрас ад дырэктара школы Ганны Іван.

Семінары арганізавалі ды правялі Людміла Сінякова і Вольга Паўловіч — настаўніцы беларускай няздольнай школы пры таварыстве “Уздым”. Такім чынам мы акцэнтуюм увагу самакіравання горада, школьнай управы, кіраўнікоў навучальных устаноў, педагогаў школ, грамадскасці на тым, што адраджэнне беларускай школы ў Даўгаўпілсе — цікавы, грамадска значны культурна-асветніцкі праект.

Мікалай Паўловіч раскажаў пра гісторыю беларускай гімназіі Даўгаўпілса даваенных гадоў. Працавала выстава падручнікаў, метадычнай літаратуры, асабістых дакументаў гімназістаў тых часоў. Вольга Паўловіч распавяла, як працавалі беларускія школы і гімназіі Даўгаўпілса, Лудзы ў даваенную пару. Удзельнікі семінара знаёмліліся і з досведам арганізацыі, працы Дзяржаўнай беларускай школы Рыгі, польскай школы Даўгаўпілса, калег з Браслава. Пра досвед працы беларускай няздольнай школы “Вясёлка” расказалі Людміла Сінякова і Таццяна Бучэль.

Падобны абмен досведам, безумоўна, вельмі важны і каштоўны. Таму што мы маем намер прыкладваць намаганні, каб арганізаваць у Даўгаўпілсе беларускую школу (класы). Абмяркоўваліся на семінары і вынікі анкетавання на тэму запатрабаванасці беларускай адукацыі — яго правялі ў Даўгаўпілсе і Краславе члены маладзёжнай групы і педагогі школы “Varavīksne” з Краславы. Дарэчы, нашу ідэю стварэння беларускай школы падтрымалі консул Антаніна Струнеўская, старшыня Саюза беларусаў Латвіі Валянціна Піскунова. Хутка пройдзе Дзень адчыненых дзвярэй у таварыстве “Уздым”, а ў Цэнтры беларускай культуры рыхтуюцца “Беларускія Каляды”. Запрашаем і супляменнікаў з іншых краін да нас: пазнаёміцца з працай беларускага таварыства і ЦБК, паўдзельнічаць у Калядах, якія рыхтуюць выхаванцы беларускай няздольнай школы.

Людміла Сінякова, Вольга Паўловіч, г. Даўгаўпілс

ВЕСТКІ

Ад Вільні — да Вільнюса

Іван Іванаў

У розных краінах праходзяць урачыстасці з нагоды 525-годдзя Францыска Скарыны

Не толькі ў Беларусі адзначаюць угодкі асветніка і першадрукара. Мы пісалі пра Дні беларускай культуры ў Латвіі, якія прысвячаліся юбілею. У рэдакцыю прыйшло паведамленне ад Алеся Сушы, намесніка дырэктара па навуковай рабоце і выдавецкай дзейнасці Нацыянальнай бібліятэкі — ён з калегамі шмат робіць па ўшанаванні памяці славутага палачаніна. “20-21 лістапада ў гістарычным цэнтры старой Вільні (Вільнюс) праходзіў шэраг мерапрыемстваў да 525-х угодкаў Францыска Скарыны, заснавальніка першай у ВКЛ друкарні, — напісаў ён. — Мы ўсклалі кветкі да мемарыяльнай дошкі на Ратушняй плошчы (Didžiojių 19) — на тым месцы, мяркуецца, і была друкарня першадрукара. Пасля была паніхіда ў царкве Святога Мікалая Цудатворцы”.

На Міжнароднай канферэнцыі “Кніжная традыцыя Вялікага Княства Літоўскага” прэзентавалася і ўрачыста перададзена суседзям у дар факсімільнае выданне кніжнай спадчыны Скарыны. Камплекты з 11 тамоў атрымалі Нацыянальная бібліятэка Літвы імя М. Мажвідаса, Бібліятэка Вільнюскага ўніверсітэта, Бібліятэка акадэміі навук Літвы імя Урублеўскіх. Каштоўны дарунак атрымала і Віленская беларуская гімназія імя Францыска Скарыны. На двухдзённай канферэнцыі выступалі вядомыя спецыялісты, якія вывучаюць спадчыну беларускага першадрукара і яго паслядоўнікаў.

ПАЦІЦЫЯ

Не старэюць душой

Хор былых малалетніх вязняў фашысцкіх канцлагераў “Судьбы” з Першамайскага раёна Мінска правёў Урок мужнасці ў Санкт-Пецярбурзе і Хельсінкі

“Не фашызму! Дзяцінства — без вайны!” — такую культурна-патрыятычную міжнародную акцыю задумалі ды ўвасабляюць у жыццё гэтыя няўрымслівыя, маладыя душой мінчане. На гэты раз іх шляхі павялі ў Санкт-Пецярбург, а потым і ў Хельсінкі. У Піцеры харыстаў цэпла сустрэлі актывісты ветэранскай арганізацыі, у ліку якіх і землякі-беларусы. “Мы ехалі ў нікуды, а прыехалі — як дадому! — душэўна казалі кіраўніца хору Галіна Змушко. — Тут сустрэлі нас родныя людзі: Галіна Леанідаўна Карасёва і Аляксандр Антонавіч Станкевіч”. Размова ішла на прыёме беларусаў у Савеце Санкт-Пецярбургскай грамадскай арганізацыі ветэранаў (пенсіянераў, інвалідаў) вайны, працы, ваеннай службы і праваахоўных органаў.

Тут варта паглумачыць, што кіраўніцтва хору — дарэчы, па наводцы аўтара гэтых радкоў і супрацоўнікаў рэдакцыі газеты “Голас Радзімы” — адправілі з Мінска ліст на імя старшыні Савета генерал-маёра Васілія Валабуева. Просьба ж была канкрэтная: пасадзейнічаць з размяшчэннем калектыву, знайсці

аўдыторыі, гледачоў для выступлення. Спрацавалі піцеры аператыўна і зладжана. І калі калектыв тут жа, амаль услед за пісьмом, выехаў у Санкт-Пецярбург — мінчан там ужо чакалі. Іх сустрэлі адказны сакратар Савета ветэранаў Галіна Карасёва і старшыня камітэта па міжнародным супрацоўніцтве палкоўнік запasu Аляксандр Станкевіч — ён нарадзіўся і вырас у Беларусі. Гэтыя людзі добра разумеюць, як няпроста ветэранам здзяйсняць такія пераезды. Таму і акружылі іх увагай.

Гасцей з Мінска чакаў аўтобус на чыгуначным вакзале і цёплыя абдымкі піцераў, для іх гаспадары арганізавалі цікавую экскурсію

па горадзе, а пасялілі харыстаў у гасцініцы Дома ветэранаў. Увечары ў Савеце ветэранаў адбылося чаяванне з абменам думкамі па шырокім коле пытанняў. На сустрэчу, дарэчы, былі запрошаны і кіраўнікі пецярбургскіх раённых арганізацый былых малалетніх вязняў фашысцкіх канцлагераў.

У Дзень вайсковай славы Расіі — а ён прысвечаны, як вядома, знакамітаму вайсковому парадзе 7 лістапада 1941 года на Краснай плошчы — хор “Судьбы” правёў Урок мужнасці для курсантаў Інжынерна-тэхнічнага інстытута Ваеннай акадэміі матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння імя генерала арміі А.

АД РЭДАКЦЫІ

“Дадому вярнуліся вельмі стомленыя, але ж і вельмі шчаслівыя, — напісала ў рэдакцыю па электроннай пошце кароткую справаздачу Галіна Змушко. — У Піцеры прыбылі 6 лістапада ў 8.00. Нас сустрэлі, зрабілі 5-гадзінную экскурсію па горадзе, а ў 16.00 быў прыём у офісе Савета ветэранаў. 7 лістапада — Урок мужнасці, акцыя, чаяванне з курсантамі ў Ваеннай акадэміі. 8-га піцерыя сябры адвезлі нас на паром. 9-га фіны сустрэлі: экскурсію, абед, засяленне, прыём у піўным бары. 10-га былі два выступленні ў дамах сінёраў, 11-га ўдзельнічалі ў свяце на пароме. 12-га — Урок мужнасці ў гімназіі №70 Петраградскага раёна Санкт-Пецярбурга і ў 17.56 адправіліся ў Мінск”. Кіраўніца хору дзякуе супрацоўнікам рэдакцыі за падтрымку праекта, наладжванне сувязі з землякамі-беларусамі з Піцера і дадае: “Усе сустрэчы праходзілі на вышэйшым узроўні! Наш зямляк Аляксандр Антонавіч Станкевіч падставіў не два пляча, як абяцаў, а нават больш: арганізаваў усе мерапрыемствы і прысутнічаў на іх. І зямляк Васіль Іванавіч Шалак быў на першай сустрэчы”. У планах хору “Судьбы” — наведары з выступленнямі да Новага года і Маскву. Аўтобус у ветэранаў — за кошт беларускіх спонсараў. А хто з землякоў там узяўся б правесці круглы стол акцыі “Не фашызму! Дзяцінства — без вайны!” з запрашэннем прадстаўнікоў тых месцаў, дзе яна ўжо праходзіла? Чакаем сустрэчных прапаноў!

Хор “Судьбы” ў гасцях у піцеры курсантаў

Хрулёва. Дарэчы, акцыю “Не фашызму! Дзяцінства — без вайны!” харысты пачыналі ў Мінску, у Ваеннай акадэміі Беларусі — а праз год сустрэліся з вайскоўцамі-курсантамі ўжо ў Піцеры. Ветэраны дзяліліся ўспамінамі, чыталі вершы пра суровы ваенны час. Дэманстравалі дакумен-

тальны фільм “Асвенцім” выпуску 1945 года, які прывезлі з сабой. Гучалі ваенныя песні, песні пра вайну і творы пра Расію ды Беларусь.

Завяршыўся Урок мужнасці песняй “Бухенвальдскі набат”, хвілінай маўчання і зваротам удзельнікаў хору “Судьбы” да курсантаў. Тыя, хто быў на сустрэчы, змаглі адчуць душэўную боль, які праз усё жыццё нясуць былыя малалетнія вязні фашысцкіх канцлагераў.

На наступны дзень мінчан даставілі ў марскі порт, і яны адправіліся ў Фінляндыю: там быў працяг культурна-патрыятычнай акцыі. А праз двое сутак хор “Судьбы” вярнуўся ў Піцеры, выканаўшы творчую задачу ў Суомі — і яшчэ раз выступіў у горадзе. На гэты раз была сустрэча з навуэнцамі гімназіі №70 Петраградскага раёна, пасля чаго новыя сябры з Савета ветэранаў Санкт-Пецярбурга правялі іх дадому.

Васіль Матырын, г. Санкт-Пецярбург

СУГУЧЧЫ СЭРЦАЎ

Цеплыня ашхабадскіх вуліц

Патрапіўшы ў Туркменістан у жніўні 1985-га, я пачаў шукаць адрасы агульнай беларуска-туркменскай памяці. Згадаю некаторыя з іх.

Алесь Карлюкевіч

“Геаграфія” ці, хутчэй, “гарадская тапаніміка” сведчанні пра беларуска-туркменскія літаратурныя сувязі складалася пакрысе. Яно і зразумела: штосьці не відаць за смугою часін, нешта і страчана. Гусёжагульная карціна вартая ўвагі. Пакуль беларускія літаратурныя адрасы ў Ашхабадзе пазначаю штрыхамі, для памяці — і сабе, і наступнікам. У спадзяванні, што з’явіцца і краязнаўчы даведнік з назвай “Беларускія літаратурныя адрасы ў свеце”. Такую надзею даўно мае, дарэчы, і доктар навук прафесар Адам Мальдзіс.

Якія ж вядомы беларускія адрасы ў Ашхабадзе? Пачнем з вуліцы Махтумкулі, 5 (выкарыстоўваю гарадскую тапаніміку 80-х і пачатку 90-х). Там быў двухпавярховы будынак Саюза пісьменнікаў Туркменістана, рэдакцыя часопісаў “Совет эдебияты” (“Савецкая літаратура”) і “Ашхабад”. Неаднойчы гасцямі і Саюза, і рэдакцыя былі пісьменнікі з Беларусі: публіцыст Мікола Калінковіч (у 79-84 гадах жыў у Ашхабадзе), паэт Алесь Емяльянаў, паэт, журналіст Міхась Карпенка (у 60-90-я жыў і працаваў у Краснаводску і Ташаўзе). Карпенка і Калінковіч былі прынятыя ў Саюз пісьменнікаў СССР у Ашхабадзе, часта друкаваліся ў туркменскіх часопісах. Непадалёку ад вуліцы Махтумкулі — сквер яго імя, дзе ў 1971-м усталяваны і помнік класіку туркменскай літаратуры. У Туркменістане, ды і па ўсім свеце добра вядомая творчасць усебакова адукаванага паэта, філосафа Махтум Кулі Фрагі (1731—1780). Можам ганарыцца: аўтар вядомай скульптуры — беларус Віктар Папоў. (Наш зямляк, а ён жа і адзін з аўтараў скульптурнай гру-

пы на Палацы культуры прафсаюзаў у Мінску, заваяваў права адлюстраваць вобраз Паэта на ўсесаюзным конкурсе. Фігура Махтумкулі Фрагі высечана з базальту — гэта цвёрды, цяжкі ў апрацоўцы камень вулканічнага паходжання. — Рэд.)

Ад Саюза пісьменнікаў недалёка — праспект Свабоды (цяпер праспект Махтумкулі. — Рэд.). Ці не ў самай сярэдзіне яго месціўся буды-

Помнік Махтумкулі ў Ашхабадзе. Скульптар — Віктар Папоў

А. Адамовіч і Какалы Бердыеў у гасцях у Ата Саліха (у цэнтры)

нак Камітэта дзяржбяспекі Туркменскай ССР. У той установе ў першай палове 80-х працаваў ураджэнец Лунінеччыны, пісьменнік Мікалай Калінковіч. У Ашхабадзе выйшлі яго кнігі: “Не обрывается земная связь”, “Имя мое — Свобода”, “Возвращение расцветной раны”...

Вернемся ў цэнтр горада. Вуліца Атабаева. У 1985-88 гадах я жыў там у доме нумар 32, корпус 1, непадалёк размяшчалася Нацыянальная бібліятэка Туркменістана. На той вуліцы была і кватэра беларускага празаіка, драматурга, публіцыста Васіля Ткачова: жыў у Ашхабадзе ў 1973-80 гадах. Там Васіль Юр’евіч

працаваў над кнігай апавяданняў “Дзень у горадзе”. Спярша В. Ткачоў служыў у рэдакцыі вайскавай газеты “За Родину”, пасля — працаваў рэдактарам у “Туркменгандальрэкламе”.

Яшчэ адрас: Атабаева, 20. Там быў Ашхабадскі Дом друку, месцілася і рэдакцыя газеты “Туркменская іскра”, якую рэдагаваў ураджэнец Беларусі публіцыст Васіль Уладзіміравіч Слушнік (памёр у Ашхабадзе ў 1991 годзе). У той газеце друкаваліся Мікалай Калінковіч, Міхась Карпенка. У ашхабадскім Доме друку былі і іншыя рэдакцыі: газеты “Эдебият ве сунгат” (“Літаратура і мастацтва”), часопіса “Пионер”. У тым літаратурна-

мастацкім штотыднёвіку, які адзін са сваіх разваротаў у 1987-м прысвяціў і нашай роднай Беларусі, галоўным рэдактарам у сярэдзіне 1980-х працаваў публіцыст, літаратуразнаўца Какалы Бердыеў. Ён напісаў некалькі артыкулаў пра Янку Купалу. А на самым пачатку 60-х правёў цікавае падарожжа па Каракумскім канале разам з беларускім празаікам, публіцыстам, літаратуразнаўцам Алесем Адамовічам. Вынікам іх творчай паездкі стаў падарожны нарыс, надрукаваны ў маскоўскім часопісе “Дружба народов”, ашхабадскім “Совет эдебияты”, мінскім “Польмі”. І цяпер той нарыс падаецца каштоўным мастацкім дакументам часу пераўтварэння. А яшчэ — дакументам дружбы, літаратурнай і культурнай супрацы. Ёсць у той даўняй публікацыі і згадкі пра сустрэчы беларускага і туркменскага публіцыстаў з народным шахірам Ата Саліхам. Яго, сляпогавыказнікадумі мартуркменаў сярэдзіны XX стагоддзя, і цяпер добра памятаюць у Каракумскім краі.

Вуліца Карпінская, 1. Гэта мікрараён прыватных сядзіб Ашхабада 1950-80-х гадоў. Падворак, дзе жыў з вялікай сям’ёй народны паэт Туркменістана Керым Курбанніпесаў (1929—1988). У 1986-88 гадах я даволі часта бываў у доме Керым-ага. Ведаю, што ў яго гасцяваў і беларускі празаік

Алесь Жук. Як пазнака тае сустрэчы — кніга прозы беларуса з аўтографам, адрасаваным старэйшаму сябру. Керым Курбанніпесаў сустракаўся ў Ашхабадзе і з беларускім паэтам Алесем Емяльянавым. У 1987-м туркменскі шахір пераклаў на туркменскую мову “Паэму сораму і гневу” народнага паэта Беларусі Пімена Панчанкі. І хаця на той час ужо меўся рускі пераклад, надрукаваны ў “Нёмане”, Керым-ага зрабіў сваё пераўвасабленне па падрадкоўніку (ведаю пра тое дакладна, бо сам і рыхтаваў падрадкоўнік). Керым Курбанніпесаў перакладаў і іншыя беларускія творы: выйшлі яны ў аўтарскай анталогіі “Букет дружбы”.

Вуліца Хыдыра Дыр’яева, 5. Там, у сваім доме, і цяпер жыве туркменскі празаік, паэт, дзіцячы пісьменнік Агагельды Аланазараў. У Беларусі ў розныя гады пабачылі свет тры яго дзіцячыя кнігі ў перакладзе на беларускую мову (апошняя — “Вясёлая азбука” — у 2013-м). Перакладчык — Віктар Гардзей. Агагельды сябраваў з Міхасём Карпенкам, Мікалаем Калінковічам, Валянцінам Лукшам. Пра кожнага з іх напісаў успаміны.

У розныя гады ў Ашхабадзе жылі мовазнаўца-беларус, ураджэнец Латгаліі Аляксандр Пацалуеўскі (загінуў у землятрэсе 1948 года), празаік Барыс Мікуліч (пра яго жыццё пасля вяртання з ГУЛАГа можна пачытаць у другой частцы “Аповесці для сябе”), паэтэса Любоў Турбіна (нарадзілася ў Ашхабадзе ў 1942 годзе), ваенны публіцыст, Герой Савецкага Саюза, ураджэнец Барысава Яўсей Вайнтруб. Гасцявалі ў Ашхабадзе пісьменнікі Рыгор Барадулін, Алег Лойка, Павел Марціновіч, Аркадзь Марціновіч, Любоў Філімонава, Алесь Бадак, Генадзь Пашкоў, Алена Масла, Еўдакія Лось, Віктар Шымук, Ігар Лапцёнак. І ў кожнага з іх — свае адрасы, сустрэчы, знаёмствы з Ашхабадам і Туркменістанам, свае памятки сяброўства і дружбы. То можа з часам знойдзецца нехта ахвотны, каб з беларускіх твораў, прысвечаных Ашхабаду і Туркменістану, укладзі сваёасабліваю анталогію пабрацімства?

РОДНЫЯ ЛЮДЗІ

Моцныя, калі разам

Кацярына Мядзведская

Ураджэнец вёскі Камаі з Пастаўшчыны, татарын па крыві ды мусульманін па веравызнанні Якуб Якубоўскі размаўляў па-беларуску сам, далучаў да беларускай культуры сваіх супляменнікаў і прадстаўнікоў іншых нацыянальнасцяў

Нагода згадаць пра чалавека адукаванага, высокакультурнага была важная: у Цэнтральнай навуковай бібліятэцы НАН Беларусі прэзентавалася кніга “Мы з Іманам жывём на зямлі Беларусі”. Прысвечана яна гісторыку, філалагу, энцыклапедысту, стваральніку першага (на беларускай мове!) часопіса для беларускіх татар — “Байрам” Якубу Якубоўскаму. Тэлежурналіст Алесь Матафонаў згадаў, як захапіла яго калісь праца над перадачай пра беларускіх татар. “Замест аднаго запланаванага вы-

пуску выйшлі аж чатыры серыі перадачы “Лабірынты”: так шмат было цікавага! — казаў Алесь. — Асобная старонка прысвячалася Якубу Якубоўскаму, неардынарнаму чалавеку, які шмат рабіў на карысць нацыянальна-культурнага адраджэння беларускіх татар. —

Менавіта Якубоўскаму належаць афарыстычныя і ў той час простыя словы: “Нас з беларусамі дзесяць мільёнаў!”. Гэта — у адказ на нейкае паблажлівае пытанне: “Ну колькі ж вас, татар, — нейкая жменька?”. Быццам жарт, але яго часта згадваюць беларускія татары. І на прэзентацыі ўдава вучонага Таццяна Якубоўскага сказала: “Афарызм гэты актуальны сёння. Бо ў ім глыбокі сэнс — наша еднасць, наша сіла, наша вера ў тое, што мы не прападем, бо мы — разам”.

Загалоўкам кнігі сталі радкі з гімна беларускіх татар “Мы з Іманам жывём на зямлі Беларусі”, словы якога напісаў Якуб Якубоўскі. Аўтарамі-

ўкладальнікамі выдання сталі філолаг, краязнаўца Іван Драўніцкі ды ўдава навукоўца Таццяна Якубоўска. У кнізе сабраны нарысы пра родныя мясціны, дзяцінства, сям’ю Якуба Адамавіча, яго асабістыя артыкулы і нататкі, інтэрв’ю. Там жа — успаміны людзей, з якімі ён працаваў, з кім сябраваў.

Дарэчы, многія з аўтараў былі на імпрэзе. Доктар гістарычных навук Леанід Лыч расказаў, як ствараў Якуб Адамавіч часопіс “Байрам”, пра дзейнасць суполкі “Аль-Кітаб”. Акадэмік НАН Беларусі Радзім Гарэцкі дзяліўся ўспамінамі пра сумесную працу з Якубам і Таццянай Якубоўскімі ў рэдакцыі “Беларускай энцыклапедыі”. Паэт Яўген Гучок адзначаў: Якуб Адамавіч быў чалавек сціплы, добразычлівы, з пачуццём гумару. Краязнавец Іван Драўніцкі, зямляк і сябар дзяцінства Якуба Якубоўскага, расказаў пра родныя мясціны — вёску Камаі на Пастаўшчыне, дзяліўся

Прэзентацыя кнігі — гэта і вечарына памяці Я. Якубоўскага

ўспамінамі пра дзіцячыя, школьныя гады. Спадарыня Таццяна гаварыла, як ішла праца над кнігай, падзякавала ўсім, хто меў дачыненне да яе стварэння і выхаду ў свет.

Была на прэзентацыі прыгожая моладзь. Сябра суполкі “Аль-Кітаб” Зарына Канапацкая гаварыла: памяць пра Якуба Якубоўскага будзе

жыць, а справа беларуска-татарскага культурнага адраджэння, распачатая ім, працягваецца. Былі паказаны дакументальны фільм пра спадара Якуба, апошнія відэаінтэрв’ю з ім. У чытальнай зале рэдкіх кніг і рукапісаў Цэнтральнай навуковай бібліятэкі НАН Беларусі працавала выстава “Здабыткі Якуба Якубоўскага”.

ЗЯМЛЯ ТАЛЕНТАЎ

Ім адкрыты ўсе дарогі

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Да вучылішча балета Кацярына не бачыла. “Не ведала, што гэта такое, — прадаўжае з усмешкай. — Мы пайшлі — і нас прынялі на вучобу, мне было гадоў 10. Успрыняла гэта як чарговае хобі, а раней мы з сястрой хадзілі ў розныя гурткі”. А папярэднія ўменні аказаліся не на карысць новай вучобе: “Мела пэўную падрыхтоўку, і мне было проста нецікава на занятках. Думала, усё гэта ўжо ведаю, праходзіла на гімнастыцы, танцах. Адкрыта сумавала на ўроках, за што ў канцы года атрымала тры з мінусам! Мне казалі: адлічым, калі не пачну старацца. Дапамагло! Захацелася нечага дасягнуць. Пачала больш займацца індывідуальна, хадзіла на спектаклі. Не прапусціла ніводнай пастаноўкі, бо ў мяне быў стымул: паглядзець усё”.

Балерына прыехала з Францыі на канцэрт Спецфонду. У яе ад яго пяць узнагарод: стыпендыя, дзве заахвочвальныя прэміі, дзве гранд-прэміі. “Для мяне гэты канцэрт — велізарная падзея, — прызналася Кацярына. — І я зрабіла ўсё магчымае, каб прыехаць. Шчасцетутбыць, паколькі фонднераз аказваў мне падтрымку. Успышчым атрымала прэзідэнцкую стыпендыю гадоў у 16, для мяне гэта было вельмі вялікай падтрымкай і дапамогай. Пасля конкурсу ў Варне ўзнагародзілі гранд-прэміяй — асабіста Прэзідэнт уручаў! — найвелізарная падзея і гонар! Мне было гадоў 18... Падтрымка Спецфонду мяне і матывуе, і выклікае пачуццё ўдзячнасці. Да таго ж на ўрачыстых сустрэчах з Прэзідэнтам збіраюцца ўнікальныя таленавітыя людзі. І проста пабыць у той атмасферы, пагутарыць з імі — вельмі цікава”.

Крылы для творчага палёту

І вось залу запоўніла публіка: 1200 месцаў — і ўсе занятыя. Першымі ў праграме — музыкі-віртуозы Аляксандр Палякоў, Арам Бекназаран, Алег Яцына. Далей — сусветна вядомы трубака Андрэй Кавалінскі, ён цяпер працуе ў Францыі. Распісаны выступленні оперных спевакоў Та-

Танцоўшчык Канстанцін Геронік — адзін з удзельнікаў юбілейнага канцэрта

цяны Гаўрылавай, Анатоля Сіўко, артыстаў балета Аляксандры Чыжык, Канстанціна Героніка, Валерыя Грудзінай. У гонар свайго юбілею, як бачым, фонд сабраў самых вядомых лаўрэатаў. І яшчэ крэатыўны ход: пад час антракту ў фэе тэатра грае Камерны аркестр пад кіраўніцтвам Юрыя Караваева і дэманструецца калекцыя дзіцячага адзення дызайнера і дыпламанта фонду Веранікі Канахэвіч.

Тым часам у клопатах мае калегі па фонду. Хоць, здавалася б, за больш чым два месяцы ўсё “на паперы” адшліфавана да блыску, але расслабіцца рана. Кіруе закуліссем начальніца аддзела падтрымкі ды развіцця культурна-адукацыйных ініцыятыў Інстытута культуры Беларусі Вікторыя Ігнаценка. Сама, дарэчы, у мінулым — вядучая актрыса вядомага тэатра пантамімы “РУХ”: таму і цудоўна ведае, што такое хваляванне перад выступленнем. Як вядома, для падрыхтоўкі канцэртаў такога ўзроўню патрэбна шмат часу,

ДАВЕДКА ГР

Спецыяльны фонд Прэзідэнта па падтрымцы таленавітай моладзі з 1996 года займаецца фінансавай падтрымкай маладых талентаў, стварэннем спрыяльных умоў для развіцця іх творчага патэнцыялу, арганізацыяй мерапрыемстваў, якія пашыраюць маладзёжнае мастацтва. У розныя гады Савет фонду ўзначальвалі Мікалай Яроменка, Міхаіл Дрынеўскі, Наталля Аўдзева, Ніна Мазай. З 2014-га ім кіруе Кацярына Дулава, рэктар Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі, доктар мастацтвазнаўства, прафесар. За 20 гадоў гранд-прэміі, стыпендыі, прэміі ды заахвочвальныя прэміі Спецфонду прысуджаліся 3388 разоў.

сілі і сродкаў. А яшчэ — зладжаная праца кожнага, каб “закрыць” дзясяткі пытанняў. Распрацоўка сцэнарыя, тэкстаў буклета, афішы, прэс-рэлізаў... І дастаўка ў тэатр музінструментаў, каспамаў... І пошук аднадумцаў, якія дапамогуць ажыццявіць задуманае. І перамовы з выканаўцамі-лаўрэатамі спецфонду...

Дарэчы, ці ахвотна пагаджаліся лаўрэаты паўдзельнічаць у канцэр-

це? “Кажуць, калі чалавек становіцца “зоркаю”, то да яе і не дастукацца, — разважае Вікторыя Юр’ёна. — Але часцей бывае так: чым больш ён развіты духоўна, чым больш прыкметнае становіцца ў грамадстве займае — тым з ім прасцей весці падобныя перамовы. Дамовіцца з удзельнікамі было лёгка: ніхто не адмовіў! Уладзіслаў Хандогій прыехаў з Францыі, змяніўшы даты

ў сваім працоўным графіку. І Кацярына Алейнік ноччу прыляцела, перасунуўшы гастрольныя дні. Прыемна бачыць такую ўдзячнасць фонду ад тых, каго ён падтрымаў. Званне лаўрэата Спецфонду для многіх — вельмі важная прыступка на творчым шляху. На атрыманы грашовыя сродкі хтосьці змог купіць новы інструмент, іншы запісаў кампакт-дыск у студыі, нехта — паўдзельнічаў у міжнародным конкурсе... Адна стыпендыятка мне сказала некалькі так узнёсла: вы далі мне крылы! Ну але ж лётаць, пажартавала ёй у тон, табе самой даводзіцца...”

Таленавітыя. Але ж і працавітыя!

Каб стаць лаўрэатам Спецфонду, мала быць маладым-таленавітым. Зяўкі разглядае экспертна-мастацкая камісія, яе рашэнні зацвярджае савет Спецфонду.

Мастакі, дызайнеры, танцоры, спевакі, музыкі, артысты цыркавых студыяў... Юных талентаў шмат. Каб трапіць у поля зроку спецыялістаў, а потым і прэтэндаваць на падтрымку Спецфонду, юны талент павінен перамагчы на міжнародных і рэспубліканскіх конкурсах высокага ўзроўню: неаднаразова праведзеных і з не менш чым двума вочнымі турамі. Пры тым у склад журы конкурсаў павінны ўваходзіць аўтарытэтыныя, вядомыя дзеячы мастацтва. Вось такі шлях трэба прайсці, каб стаць прэтэндэнтам на лаўрэатства. А далей ужо прасцей: малады талент афармляе заяўку і дасылае ў Міністэрства культуры. Потым экспертна-мастацкая камісія разглядае яе і складае рэкамендацыю. Калі яна станоўчая, то заяўка ідзе далей: на разгляд Савету фонду. Калі і там ёсць прызнанне, тады рыхтуецца адпаведнае распрадажэнне Прэзідэнта: аб прысуджэнні маладому таленту звання лаўрэата, стыпендыя або дыпламанта Спецфонду.

Вікторыя Гаркоўская,
супрацоўніца Інстытута
культуры Беларусі

СВОЙ ШЛЯХ

Карціны — як жывыя

Кацярына Аляксандрава

На выставе Міколы Бушчыка ў Культурным цэнтры Беларусі ў Варшаве прадстаўлена больш за дваццаць карцін

Прыўнесці ў мастацкі творчасці ўласнае душы, ды яшчэ прымусяць карціну адгукацца на перамены ў навакольным свеце — пра тое марыць многія творцы. І, пэўна, Міколу Бушчыку, сябру Саюза мастакоў Беларусі, тое ўдаецца. “Жываліс мастака пераклікаецца з працамі супрэматыстаў, майстроў жываліскулеру”, — казаў на адкрыцці выставы “Колы мае” дырэктар Культурнага цэнтры Беларусі ў Варшаве Эдуард Швайко. Гледачы і цяпер маюць магчымасць самі пераканацца: у творах майстра ўладарца яркія, аптымістычныя тоны, да таго ж мож-

на доўга любавання і шматколернымі пераходамі.

Мікола Бушчык піша карціны алеем, стварае і акварэлі ва ўласным стылі. Сапраўды, творы — вельмі эмацыйныя, могуць зачараваць, захапіць, здзівіць гледача. “Змяняецца святло, пара сутак — і мае карціны самі пачынаюць мяняцца... — інтрыгаваў Мікола Бушчык гасцей на выставе ў Варшаве. — Гледзячы на карціну днём, вы бачыце адны вобразы і фарбы, а вечарам — зусім іншыя!”

Ён нарадзіўся ў вёсцы Дзераўная, што ў Слоніўскім раёне Гродзеншчыны. Вучыўся ў мастацкай школе ў Краснадары, у Тэатральна-мастацкім інстытуце ў Мінску. Як сапраўдны мастак-патрыёт шмат твораў прысвяціў Радзіме. “Беларуская вёска”, “Бабулькі ў Гродне”, “Слуцкая брама ў Нясвіжы”, “Вечар у Віцебску”, “Звонкі вечар у

Слоніме” — на стварэнне гэтых ды іншых карцін яго натхніла родная прырода, памятнаы падзеі з гісторыі Бацькаўшчыны. “Мастакі Беларусі — гэта асаблівае перажыванне ў колеры і кампазіцыі, бясконцае ўзаемадзеянне думак, фарбаў і эмоцый”, — прызнаецца творца. І здзіўляе гледачоў мастацкаю моваю ў выказванні пачуццяў, уражанняў ад родных мясцін. Многія з яго карцін захоўваюцца ў дзяржаўных галерэях і прыватных калекцыях, у тым ліку ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі, Мастацкім музеі Латвіі, Карціннай галерэі Патсдама...

Мікола Бушчык зрабіў больш за 200 выстаў у Беларусі ды за мяжою. На адкрыццё чарговай, якая ў Культурным цэнтры Беларусі працягнуецца да пачатку студзеня будучага года, прыйшлі прадстаўнікі культурных

М. Бушчык і Э. Швайко

устаноў польскай сталіцы, грамадскіх суполак, масмедыя, дыякорпуса, а таксама калегі Бушчыка: мастакі з Аўстрыі, Германіі, Польшчы, Славакіі, Украіны. Дырэктар Цэнтры Эдуард Швайко адзначыў на вернісажы: вельмі важныя такія праекты для пашырэння беларускага мастацтва за мяжою, развіцця міжкультурнага дыялогу.

АНОНС

Давайце вучыцца!

Кацярына Немагай

Курсы для кіраўнікоў творчых калектываў беларусаў замежжа пройдуць у Мінску

Ладзіць такую творчую стажыроўку 14-18 снежня Інстытут культуры Беларусі. Арганізатары абяцаюць насычаную праграму: шмат майстар-класаў па розных відах рамёстваў, абрадах, танцах. Запланаваны наведванні Цэнтраў традыцыйнай культуры ў Міханавічах і Лідзе, а таксама сустрэчы з фальклорнымі, народнымі гуртамі. Практычныя заняткі па выкарыстанні тэматычных электронных рэсурсаў пройдуць у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі.

Дарэчы, сёлета ў Мінск збіраюцца прыехаць 20 чалавек: з Літвы, Латвіі, Польшчы, Эстоніі, Расіі, Італіі, Іспаніі ды Францыі.

Заснавальнік:

Установа Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Рэдакцыя газеты «Советская Белоруссия».

Вул. Б. Хмяльніцкага, 10*, 220013, Мінск

Рэдактар

Віктар Міхайлавіч Харкоў

Адрас рэдакцыі:

пр. Незалежнасці, 44, Мінск, 220005

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 61.

Выдадзена 2 сакавіка 2009 г. Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Бюро па рэкламе:

Тэл. +375 17 290 60 11

Тэлефон рэдакцыі:

+375 17 288 18 82;

факс: +375 17 290 68 31

E-mail: golos_radzimy@tut.by

Аб'ём выдання: 1 друк. арк.

Выходзіць 1 раз на тыдзень

Тыраж: 1930, Заказ: 1843

Газета надрукавана на Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106

ад 30.04.2004. Праспект Незалежнасці, 79, 220013, Мінск

Час падпісання ў друк: 20.10

Выходзіць 1 раз на тыдзень

ЛП №02330/106

ад 30.04.2004. Праспект Незалежнасці, 79, 220013, Мінск

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках “Голасу Радзімы”, могуць не супадаць.

© “Голас Радзімы”, 2015